

पैसो लधुमि पट तां

तव्हां खे पट तां कुझु पैसा मिलनि त छा कंदा?

अजु तव्हां खे चित्र ज़रीए हिक कविता बुधायूं था, जहिं में बार खे पट तां हिकु पैसो लभिजे थो। पैसे जो गाहु वठी गांइ खे डिए थो। गांइ खेसि खीरु डिए थी। अहिड़ीअ तरह बारु शयुनि जी डे वठु करे थो। आखिर राजा जी घोड़ी हासिल करे थो ऐं मौज में अची हीउ बैतु गुनगुनाए थो।

सिखण जा नतीजा

हिन सबक खे पढ़ण खां पोइ शागिर्द-

- बैत खे सुर में गाईनि था।
- बैतु पढ़ी आनंद माणे, इजिहार करे, सुवाल पुछनि था।
- बैत में आयल लफ़्ज़ ऐं जुमिला सुजाणनि था।

7.1 बुनियादी सबकु

हाणे अचो त हीउ सबकु ध्यान सां पढूं ऐं समझूं-

पैसो लधुमि पट तां

पैसे वरितुमि गाहु

गाहु डिनुमि गांइ खे

गांइ डिनो खीरु

खीरु डिनुमि अमां खे

अमां डिनो लोलो

लोलो डिनुमि कांव खे

कांव डिनो खंभु

खंभु डिनुमि राजा खे

राजा डिनो घोडो

चढ़ी घुम, चढ़ी घुम

चंदन फटाको, जीए मुहिंजो काको

7.2 अचो त समझूँ

हिक बार खे पट तां पैसो मिलियो। हुन पैसे मां गाहु वरितो। उहो गाहु हुन गांइ खे खारायो। जाहिं खेसि खीरु डिनो। उहो खीरु हुन पंहिंजी माउ खे डिनो। माउ खेसि लोलो (मिठी मानी) डिनो। उहो लोलो उन्हीअ बार कांव खे डिनो, जाहिं खेसि खंभु डिनो। खंभु हुन राजा खे डिनो, जाहिं खेसि घोड़ो डिनो। घोड़ो वठी बारु मौज में अची वियो। बारु मौज में गुनगुनाइण लगो-

“चढ़ी घुम, चढ़ी घुम, चंदन फटाको, जीए मुहिंजो काको”

सबक़ बाबत सुवाल 7.1

सही जवाब चूँडे लिखो-

1. बार अमां खे डिनो-

(अ) पाणी	(ब) खीरु	
(स) लोलो	(द) गाहु	( )

2. राजा डिनो-

(अ) खंभु	(ब) घोड़ो	
(स) ढगो	(द) हाथी	( )

मशगूलियूँ 7.1

(1) बारनि खां बिया बि लोक गीत चवारायो-

जीअं- जो खीरु पीए, सो वीरु थिये।

(2) उहे लोक गीत बारनि खां लिखायो।

ਤਵੀਂ ਛਾ ਸਿਖਿਆ

- ਸਿੰਧੀ ਬੋਲੀ ਅ ਜੋ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬੈਤੁ ਪਢਣ ਸਿਖਿਆ।
- ਬੈਤ ਖੇ ਸੁਰ ਏਂ ਤਾਲ ਮੌਂ ਗ੍ਰਾਇਨੁ ਸਿਖਿਆ।
- ਨਵਾਂ ਲਫੜ੍ਹ ਸਿਖਿਆ, ਮਿਸਾਲ: ਗਾਹੁ, ਖੰਭੁ, ਲੋਲੋ, ਪਟੁ।

ਵਧੀਕ ਜਾਣ

ਸਿੰਧੀ ਬੋਲੀ ਅ ਜਾ ਕੇਤਿਗ ਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬੈਤ ਆਹਿਨਿ, ਜੇਕੇ ਅਸਾਂਖੇ ਜੁੜ੍ਹ ਪਢਣੁ ਬੁਰਿਜਨਿ। ਮਿਸਾਲ: ਮੁਹਿੰਜੀ ਅਮਡਿ, ਵਾਹ ਰੇ ਤਾਰਾ, ਗੋਲ ਤਾਰਾ, ਜੋ ਖੀਝੁ ਪੀਏ ਸੋ ਵੀਝੁ ਥਿਏ, ਫੂਕਿਣੋ ਮਲੂਕਿਣੋ, ਸਕੇਲ ਤਥਿਜੇ।

ਸਕਕ ਜੇ ਆਖਿਰ ਜਾ ਸੁਵਾਲ

1. ਹੇਠਿਯਨਿ ਸੁਵਾਲਨਿ ਜਾ ਜਵਾਬ ਲਿਖੋ-

- (i) ਬਾਰ ਪੈਸੋ ਕਿਥਾਂ ਲਧੋ?
- (ii) ਬਾਰ ਗਾਹੁ ਕੱਹਿੰ ਖੇ ਡਿਨੋ?
- (iii) ਬਾਰ ਖੇ ਲੋਲੋ ਕੱਹਿੰ ਡਿਨੋ?
- (iv) ਬਾਰ ਖੰਭੁ ਕੱਹਿੰ ਖੇ ਡਿਨੋ?
- (v) ਰਾਜਾ ਬਾਰ ਖੇ ਛਾ ਡਿਨੋ?

2. हेठियनि जुमिलनि में ख़ाल भरियो-

- (i) खीरु डिनुमि ..... खे।
- (ii) ..... डिनुमि कांव खे।
- (iii) गाहु डिनुमि ..... खे।
- (iv) राजा डिनो ..... ।
- (v) ..... मुहिंजो काको।

3. हेठि डिनल लफ़्ज़ इस्तेमाल करे, जुमिला ठाहियो-

- (i) पैसो .....
- (ii) खीरु .....
- (iii) लोलो .....
- (iv) राजा .....
- (v) गांइ .....

4. हेठियां जुमिला सिलसिलेवार ठाहे लिखो-

- (i) खंभु डिनुमि राजा खे।
- (ii) पैसो लधुमि पट तां।
- (iii) चढ़ी घुम, चढ़ी घुम।
- (iv) खीरु डिनुमि अमां खे।
- (v) गाहु डिनुमि गांइ खे।

5. बैत मूजिबु जोड़ा मिलायो-

- (i) गांइ डिनो   लोलो
- (ii) खीरु डिनुमि   खीरु
- (iii) अमां डिनो   पट तां
- (iv) पैसो लधुमि   राजा खे
- (v) खंभु डिनुमि   अमां खे

6. अदद जो मिसाल डिसी अदद बदिलायो-

मिसाल: पैसो = पैसा

- (i) गांइ =
- (ii) लोलो =
- (iii) घोड़ो =
- (iv) खंभु =

7. डिनल मिसाल मूजिबु जिंस बदिलायो-

मिसाल: अमां = बाबा

- (i) काको =
- (ii) राजा =
- (iii) घोड़ो =
- (iv) गांइ =

ਸਬਕੁ ਬਾਬਤ ਸੁਵਾਲਨਿ ਜਾ ਜਵਾਬ

1. (ਭ)

2. (ਭ)

ਨਵਾਂ ਲਪੜ੍ਹ

- ਪਟੁ = ਧਰਤੀ
- ਖੰਭੁ = ਪੱਖੁ
- ਗਾਹੁ = ਚਾਰੇ
- ਚੰਦਨ = ਖੁਸ਼ਬੂਇਦਾਰ ਲਕਿਡੀ